

نقش میانجی کمال گرایی در رابطه بین خودشیفتگی و اجتناب اجتماعی

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۹/۱۵ - تاریخ پذیرش: ۹۷/۱۲/۰۱

خلاصه

مقدمه

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی کمال گرایی در رابطه میان خودشیفتگی و اجتناب اجتماعی می باشد.

روش کار

این پژوهش از نوع مقطعی و همبستگی بود. نمونه شامل ۴۰۰ دانشجوی بود که به روش در دسترس و غیر تصادفی انتخاب شدند. شرکت کنندگان پرسشنامه هراس اجتماعی (کانور و همکاران، ۲۰۰۰)، پرسشنامه کوتاه خودشیفتگی بیمارگون (شوئن لبر و همکاران، ۲۰۱۵) و پرسشنامه چندبعدی کمال-گرایی (هویت و فلت، ۱۹۹۱) را تکمیل کردند. برای تحلیل داده‌ها از روش مدل پابی معادلات ساختاری استفاده و اطلاعات با استفاده از نرم افزار SMARTPLS نسخه ۲ تحلیل شد.

نتایج

نشان دهنده نقش میانجی کمال گرایی در رابطه خودشیفتگی آسیب پذیر و اجتناب اجتماعی می باشد. به گونه‌ای که افراد با خودشیفتگی آسیب پذیر با ویژگی‌های کمال گرایی، اجتناب اجتماعی بیشتری را نیز نشان می دهند.

نتیجه گیری

اجتناب اجتماعی در مواردی ممکن است همراه با ویژگی‌های خودشیفتگی آسیب پذیر باشد و آگاهی از این ویژگی شخصیتی خودشیفته کمک بسیاری به درمان بهتر علائم پایدار اختلال اجتناب اجتماعی می کند.

کلمات کلیدی

اجتناب اجتماعی، خودشیفتگی آسیب پذیر، کمال گرایی

فاطمه حسن زاده*^۱

علی اصغر اصغر نژاد فرید^۲

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی،

واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

^۲ دکترای روانشناسی، دانشیار گروه روانشناسی بالینی دانشکده

علوم رفتاری و سلامت روان، دانشگاه علوم پزشکی ایران،

تهران، ایران

Email: Fah.hassanzadeh@gmail.com

مقدمه

اجتناب اجتماعی^۱ تمایل به اجتناب از تعاملات و اطلاعات اجتماعی است و با ترس از ارزیابی منفی همبستگی بالایی دارد (۱) اجتناب اجتماعی مولفه شناختی هراس اجتماعی^۲ است. براساس ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری انجمن روانپزشکی آمریکا^۳ (۲۰۱۳) هراس اجتماعی با ترس آشکار از یک یا چند موقعیت اجتماعی مثل مکالمه با افراد غیر آشنا یا رفتن به مهمانی و یا در هنگام انجام فعالیت‌های اجرایی مثل سخنرانی کردن که فرد با دیگران مواجه می‌شود و امکان دارد که مورد ارزیابی و واری از سوی آنها قرار بگیرد مشخص می‌شود (۲) براساس تحقیقات گزارش شده اجتناب اجتماعی سهم قابل توجهی در افزایش هراس اجتماعی دارد چرا که اجتناب از موقعیت‌های ترس آور و نگران کننده باعث تداوم دوری و حفظ باورها و تحریفات شناختی ایجادکننده این اختلال است. همچنین اجتناب اجتماعی منجر به از دست دادن موقعیت‌های افراد برای گسترش و نگهداری روابط اجتماعی و همینطور مانعی برای پیشرفت علمی در شرایط رقابتی در مدرسه و دانشگاه است و به طور کلی به نظر می‌رسد که اجتناب از موقعیت‌های اجتماعی با زندگی شخصی و حرفه‌ای افراد تداخل بسیار جدی دارد (۳).

از طرف دیگر مطالعات و بررسی‌های اخیر در مورد سازه خودشیفتگی^۴ نشان می‌دهد که دونوع متفاوت از خودشیفتگی وجود دارد: خودشیفتگی بزرگ منشانه^۵ و خودشیفتگی آسیب‌پذیر^۶ (۴،۵،۶) پژوهشگران و متخصصان بالینی راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی انجمن روانپزشکی آمریکا (DSM)^۷ را بخاطر نداشتن معیارهای تشخیصی خودشیفتگی آسیب‌پذیر مورد انتقاد قرار داده‌اند (۷،۸،۹)

محققان این حوزه اتفاق نظر دارند که ملاک‌های تشخیصی این اختلال نیاز به تغییر دارد (۱۰،۱۱،۱۲) معتقدند که بازنگری بعدی این راهنما، روش تشخیص افتراقی دوتیپ خودشیفتگی را خواهد داشت همچنین پیشنهاداتی از طرف محققان این حوزه جهت بازنگری رویکرد تشخیصی اختلال خودشیفتگی ارائه شده است خوشبختی بزرگ‌منشانه با احساس خودبزرگ بینی و غرور و برتری اغراق شده، احساس منحصر بفرد بودن، اشتغال ذهنی با فائزتری‌های بزرگ‌منشانه، بهره‌کشی از دیگران، احساس محق بودن، فقدان همدلی، احساس خصومت و حسادت مشخص می‌شود (۱۳،۱۴) درمقابل خودشیفتگی آسیب‌پذیر تعارض بین خودبزرگ بینی و حس حقارت از خود را تجربه می‌کند و با احساس شرم و اجتناب از روابط بین فردی، احساس خودارزشمندی پایین، حساسیت بیش از حد نسبت به انتقاد، طرد و شکست (۱۵) و تمایل به انزوا و عدم علاقه به روابط اجتماعی از نوع دیگر متمایز می‌شود. شواهدی وجود دارد مبنی بر اینکه این دو جنبه خودشیفتگی می‌توانند به صورت نوسانی در یک فرد وجود داشته باشند (۱۶،۱۷) و افراد خودشیفته اغلب هنگامی که در فاز آسیب‌پذیر قرار دارند در جستجوی درمان بر می‌آیند به طور کلی این دو تیپ متفاوت هستند و گاهی متضاد و همینطور با شاخص‌های سلامتی و سازگاری روانی و حتی روان‌درمانی ارتباط دارند (۱۸) و به نظر می‌رسد که تحقیق و مطالعه بیشتر در زمینه تمایز و تشخیص افتراقی این دو وجه متضاد سازه خود شیفتگی حیاتی و ضروری است، چرا که تمایل به تشخیص همه افراد مبتلا به اختلال خودشیفتگی و یا دارای رگه خودشیفتگی تنها با ویژگی‌های بزرگ‌منشانه باعث به حداکثر رسیدن آسیب به آنها و اطرافیان‌شان خواهد شد (۱۹) ازین رو پژوهش حاضر در راستای تفکیک و درک تمایز این دو نوع از خودشیفتگی می‌کوشد تا رابطه بین انواع خودشیفتگی و اجتناب اجتماعی با نقش میانجی کمال‌گرایی را بررسی کند.

پژوهش‌ها بر روی شخصیت و تاثیر آن بر اختلالات روانشناختی نشان می‌دهد که ویژگی‌های گوناگون شخصیت با فرم‌های مختلف آسیب‌شناسی روانی مرتبط است و یکی از این

¹ Social Avoidance² Social phobia³ DSM-5⁴ Narcissism⁵ Grandiose Narcissism⁶ Vulnerable Narcissism⁷ American Psychiatric Association Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

بزرگمنشانه و بین کمالگرایی اجتماع مدار با خودشیفتگی آسیب پذیر همبستگی ارتباط معنی داری وجود دارد (۲۵) نتایج متاآنالیزی که در سال ۲۰۱۶ با مرور ۳۰ مطالعه در مورد رابطه خودشیفتگی و کمالگرایی انجام گرفته است، نشان می‌دهد که افراد خود شیفته تیپ بزرگمنشانه در روابط میان فردی گرایش به کوشش برای اهداف بزرگ و بهره کشی از دیگران دارند، درحالیکه افراد خودشیفته آسیب پذیر تصویری عاری از خطا را از خود به نمایش می‌گذارند و به صورت دفاعی نقایص خود را از دیگران پنهان می‌کنند. بررسی‌ها و مشاهدات بالینی پینکاس^۵ (۲۰۰۹) در مورد افراد خودشیفته آسیب پذیر نشان می‌دهد که آنها خود را به گونه‌ای ادراک می‌کنند که قادر نیستند تصویری کامل از خود نشان دهند و به همین دلیل دچار احساس شرم و حساسیت مفرط و خود انتقادگری می‌شوند و در نتیجه از تعاملات اجتماعی اجتناب می‌کنند و دچار انزوا می‌شوند (۲۶).

با توجه به رویکرد نوین و دوبعدی خودشیفتگی، در ادبیات پژوهش تنها یک مطالعه مشاهده شد که به بررسی مستقیم رابطه انواع خودشیفتگی و اضطراب اجتماعی با استفاده مقیاس اضطراب اجتماعی^۶ پرداخته است و نتایج آن نشان می‌دهد که خودشیفتگی آسیب‌پذیر با هراس اجتماعی ارتباط معناداری دارد و در مقابل خودشیفته بزرگمنشانه رابطه معناداری با اضطراب اجتماعی از خود نشان نمی‌دهد (۲۶) با این حال هنوز مطالعه‌ای در مورد اینکه آیا کمالگرایی نقش واسطه‌ای در رفتار اجتنابی افراد خودشیفته از نوع آسیب‌پذیر دارد، انجام نگرفته است. با توجه به اینکه بین خودشیفتگی آسیب‌پذیر و کمالگرایی رابطه معنی دار وجود دارد و از طرفی بین خودشیفتگی آسیب‌پذیر و اضطراب اجتماعی رابطه معنی دار گزارش شده است، این احتمال می‌رود که کمالگرایی نقش میانجی در اجتناب و انزوای اجتماعی افراد خودشیفته از نوع آسیب‌پذیر داشته باشد. از این رو هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی کمالگرایی در رابطه انواع خودشیفتگی با اجتناب اجتماعی است.

روش کار

ویژگی‌های شخصیتی کمالگرایی^۱ ست (۲۰). بر اساس رویکرد روان تحلیلی افراد کمالگرا نیاز دارند تا تصویری بدون نقص را از خود در اجتماع به نمایش بگذارند. این گرایش به مخفی کردن نقص‌ها و اصرار بر کامل بودن به دلیل احساس درونی بی-کفایتی و حساسیت به طرد شدن است. از مشخصه‌های کمالگرایی داشتن استانداردهای بسیار بالا، تلاش برای بی نقص بودن، داشتن استانداردهای بالا برای عملکرد و ارزیابی سخت گیرانه نسبت به رفتار دیگران است، و با ترس شدید از شکست، اجتناب و شرم مرتبط است. شواهد و بررسی‌های متعدد پژوهشی نشان می‌دهند که کمال گرایی یک ویژگی چند بعدی است و یکی از موثرترین و در عین حال وسیع‌ترین مطالعات در مورد مفهوم کمالگرایی مدل فلت و هویت^۲ (۱۹۹۱) می‌باشد که کمالگرایی را به سه بعد خود مدار، دیگر مدار و اجتماع مدار مشخص کرده است. کمالگرایی خودمدار استانداردهای بالایی دارد که به ندرت به آنها دست می‌یابد و از این بابت خود را سخت مورد انتقاد قرار می‌دهد. کمالگرایی دیگر مدار، دیگران را بخاطر نرسیدن به انتظارات و معیارهای سطح بالا انتقاد می‌کنند. کمالگرایی اجتماع مدار باور دارد که دیگران از او انتظار دارند کامل باشد و در صورت نرسیدن به انتظارات سطح بالا، ممکن است او را مورد انتقاد قرار دهند (۲۱).

مرور ادبیات پژوهش در موردسازه کمالگرایی برای بیش از یک قرن، نشان می‌دهد که کمالگرایی یک ویژگی اصلی در رفتار، تفکر و روابط افراد خودشیفته می‌باشد (۲۲) در نهایت فرد کمالگرا تصویر آرمانی از خودش را باور می‌کند، هذیان خود بزرگ بینی پیدا می‌کند و خودشیفته می‌شود (۲۳) هاینز کوهات^۳ نیز در نظریه‌اش در رابطه بین کمالگرایی و خودشیفتگی را برجسته کرده است و معتقد است که روان فرد خود شیفته به تصویر آرمانی شده و کامل و بدون نقص ابژه آمیخته شده است (۲۴) در مطالعه‌ای که استوبر، شری و نیلز^۴ (۲۰۱۵) انجام دادند دریافتند که بین کمالگرایی دیگر مدار با خودشیفتگی

¹ Perfectionism

² Flett & Hewitt

³ Heinz Kohut

⁴ Stoeber, Sherry & Nealis

⁵ Pincus

⁶ SIAS

کرونباخ کلی مقیاس ۰/۸۷ و آلفای کرونباخ مولفه‌های بزرگ‌مشتانه و آسیب پذیر به ترتیب ۰/۷۶ و ۰/۸۶ بدست آمد.

۲- پرسشنامه چندبعدی کمالگرایی^۳: این مقیاس در سال ۱۹۹۱ توسط هویت و فلت^۴ ساخته شده است دارای ۴۵ ماده است که سه بعد کمالگرایی خودمدار، دیگر مدار و اجتماع مدار بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافق ۵، موافق ۴، نظری ندارم ۳، مخالف ۲، کاملاً مخالف ۱) می‌سنجد (۲۸). در سال ۱۳۸۴ بشارت این مقیاس را ترجمه فارسی و برای جامعه ایرانی هنجاریابی نموده است. فرم فارسی مقیاس چندبعدی هویت و فلت ۳۰ ماده دارد که ۱۰ ماده اول آن کمالگرایی خود مدار، ۱۰ ماده دوم آن کمالگرایی دیگرمدار و ۱۰ ماده آخر آن کمالگرایی اجتماع مدار را پوشش می‌دهند. ضریب آلفای کرونباخ نسخه فارسی برای سه خرده مقیاس خودمدار، دیگرمدار، اجتماع مدار به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۳ و ۰/۷۸ و ضرایب بازآزمون این خرده مقیاس‌ها به فاصله دو هفته به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۲، ۰/۸۰ گزارش شده است (۲۹) در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ این ابزار ۰/۸۸ محاسبه شد.

۳- پرسشنامه هراس اجتماعی^۵: این ابزار توسط کانور و همکاران^۶ در سال ۲۰۰۰ جهت ارزیابی هراس اجتماعی ساخته شد. مقیاسی خودسنجی است که ۱۷ ماده دارد. دارای سه مقیاس فرعی ترس (ماده‌های ۱، ۳، ۵، ۱۰، ۱۴، ۱۵)، اجتناب (ماده‌های ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۶) و ناراحتی فیزیولوژیک (ماده‌های ۲، ۷، ۱۳، ۱۷) می‌باشد. این پرسشنامه از اعتبار و روایی بالایی برخوردار است. اعتبار آن با استفاده از روش بازآزمون برابر با ۰/۷۸ تا ۰/۸۹ بوده و ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۹۴ گزارش شده است. اعتبار سازه آن نیز مطلوب بوده است (۳۰) در ایران عموزاده در سال ۱۳۹۵ روایی پایایی این مقیاس را در میان دانشجویان بررسی کرده است. پایایی آن با روش ضریب آلفای کرونباخ، ضریب اسپیرمن براون و

روش پژوهش حاضر توصیفی، از نوع همبستگی است جامعه این پژوهش دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی دانشگاه تهران در سال ۱۳۹۶ به تعداد ۳۴۰۰۰ بودند. تعداد ۴۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری دردسترس و غیر تصادفی انتخاب شدند.

ملاک‌های ورود به مطالعه شامل اشتغال به تحصیل در دانشگاه تهران، رضایت آگاهانه و علاقمندی به شرکت در پژوهش بود و ملاک‌های خروج از پژوهش داشتن اختلال بینایی و یا روانشناختی حاد و اعلام عدم رضایت از حضور در مطالعه بود. هدف از پژوهش برای شرکت کنندگان توضیح داده شد و رعایت اصول اخلاقی نظیر تضمین محرمانه بودن اطلاعات و رازداری به شرکت کنندگان اعلام شد. پس از کسب رضایت از آنها درخواست شد که مقیاس‌ها را کامل کنند. در این تحقیق، برای آزمون فرضیات تحقیق و اعتبار سنجی مدل از تکنیک‌های تحلیل عاملی تاییدی (CFA) و مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی (PLS) با کمک نرم افزار SMARTPLS نسخه ۲ استفاده شده است و از ۳ مقیاس به شرح زیر استفاده شد.

ابزار پژوهش

۱- پرسشنامه کوتاه خودشیفتگی مرضی^۱: این مقیاس در سال ۲۰۱۵ توسط شوئن لبر و همکاران^۲ ساخته شد، مقیاسی خود گزارشی شامل ۲۸ گویه است. نسخه کوتاه خودشیفتگی مرضی طبق گزارش سازندگان آن از همسانی درونی مطلوبی برخوردار است، تمام مؤلفه‌های نسخه اصلی را خود دارد و ساختار عاملی آن با نسخه کامل ۵۲ گویه‌ای همبستگی بالایی دارد همچنین از روایی سازه با سازه‌هایی چون احساس خودآگاهی، خصیصه‌های افسردگی، اضطراب و سایکوپاتی همانند نسخه کامل آن برخوردار است (۲۷) این مقیاس با کسب موافقت از سازنده آن توسط پژوهشگران این تحقیق ترجمه شد و مقیاس‌های آن مورد تحلیل عاملی تاییدی قرار گرفت. نتایج این بررسی نشان داد که نسخه کوتاه پرسشنامه خودشیفتگی مرضی از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است. آلفای

³ MPS: Multidimensional Perfectionism Scale

⁴ Hewitt & Flett

⁵ SPIN: Social Phobia Inventory

⁶ Connor et al

¹ B- PNI: Brief Pathological Narcissism Inventory

² Shoenleber et al

نتایج

نمونه پژوهش شامل ۱۶۱ زن (۴۰/۲٪) و ۲۳۸ مرد (۵۹/۵٪) با میانگین سنی ۲۰ و دامنه سنی ۱۸ تا ۳۳ بود. از ۴۰۰ شرکت کننده ۲۳۲ (۵۸٪) نفر دانشجوی کارشناسی، ۱۱۵ نفر (۲۸/۷٪) دانشجوی کارشناسی ارشد و ۴۲ نفر (۱۰/۵٪) دانشجوی دکتری بودند. همچنین ۲۵ نفر (۶/۲٪) متأهل و ۳۷۱ نفر (۹۲/۷٪) مجرد بودند.

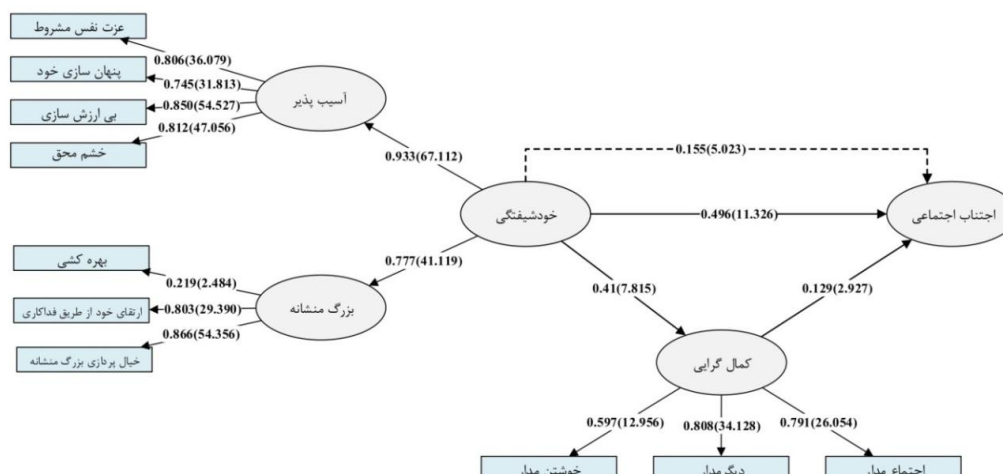
آزمون بازآزمون به ترتیب ۰/۹۷، ۰/۹۷، ۰/۸۲ بوده است. روایی همگرایی آن با اضطراب فوییک نشانگان تجدیدنظر شده ۹۰ ماده‌ای (SCL-90-R) برابر با ۰/۸۳ و با مقیاس خطای شناختی (CEQ) برابر با ۰/۴۷ و روایی افتراق آن با درجه بندی حرمت خود (SERS) ۰/۷۰- و با سیاهه تصویر بدنی ۰/۴۴- گزارش شده است (۳۱) در این پژوهش از مولفه اجتناب اجتماعی این پرسشنامه استفاده شد و آلفای کرونباخ آن ۰/۸۱ محاسبه گردید.

جدول ۱- ماتریس همبستگی و روایی واگرا

	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	متغیرهای پنهان
۰/۸۱۱											۱	۱. عزت نفس مشروط
۰/۷۲۹										۱	۰/۴۴۱	۲. پنهان سازی خود
۰/۷۷۱									۱	۰/۵۵	۰/۵۱۳	۳. بی ارزش سازی
۰/۸۰۵								۱	۰/۶۴	۰/۴۵۶	۰/۵۷۶	۴. خشم محق
۰/۷۱							۱	۰/۱۰۷	۰/۰۳۴	۰/۰۷۷	-	۵. بهره کشی
۰/۷۷۷						۱	۰/۰۶۴	۰/۳۸	۰/۲۸۶	۰/۳۲۲	۰/۳۱۲	۶. ارتقای خود از طریق فداکاری
۰/۸۲۲					۱	۰/۴۱۵	۰/۱۱۳	۰/۳۵۶	۰/۳۴۲	۰/۳۴۱	۰/۳۸۵	۷. خیال پردازی بزرگ منشاء
۰/۷۴۸				۱	۰/۱۷۷	۰/۰۸۱	۰/۰۴	۰/۲۲۳	۰/۲۱	۰/۲۱۷	۰/۲۴۴	۸. خویشتن مدار
۰/۷۱۵			۱	۰/۴۲۹	۰/۱۱۶	۰/۱۲۱	۰/۱۵۷	۰/۲۵۷	۰/۲۵۱	۰/۲۴۳	۰/۰۶۶	۹. دیگر مدار
۰/۷۶۶		۱	۰/۳۳۳	۰/۲۵۱	۰/۲۴۱	۰/۲۳۸	۰/۰۱۶	۰/۳۷۱	۰/۳۶۱	۰/۳۷۸	۰/۲۹	۱۰. اجتماع مدار
۰/۷۶۷	۱	۰/۲۶۲	۰/۲۲۳	۰/۲۷۱	۰/۲۴۷	۰/۱۸۳	-۰/۱۵۶	۰/۳۶۶	۰/۴۵۱	۰/۴۱۲	۰/۴۶۱	۱۱. اجتناب اجتماعی

که در جدول مشخص است، مقدار ریشه دوم شاخص میانگین واریانس تبیین شده، برای تمامی متغیرها، از همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها بیشتر می باشد.

۱ ضرایب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه‌ی میان متغیرهای پنهان را به صورت دو به دو نشان می دهد. جدول ۱ علاوه بر بررسی ضرایب همبستگی به روایی واگرا می پردازد. همان طور

نمودار ۱- مدل در حالت تخمین ضرایب استاندارد

جدول ۲- ضرایب مسیر (بتا)، آماره t ، ضریب تعیین و نتیجه

فرضیات تحقیق

نتیجه	جهت رابطه	R ²	t	بتا	فرضیات تحقیق
تایید	+	۰/۲۰۰	۷/۸۱۵	۰/۴۱	خودشیفتگی <- کمال‌گرایی
تایید	+	۰/۲۷۵	۲/۹۲۷	۰/۱۲۹	کمال‌گرایی <- اجتناب اجتماعی
تایید	+	۱۱/۳۲۹		۰/۴۹۶	خودشیفتگی <- اجتناب اجتماعی
تایید	+		۵/۰۲۳	۰/۱۵۵	خودشیفتگی <- کمال‌گرایی
تایید	+	۰/۲۰۸	۸/۳۸۳	۰/۴۰۹	اجتناب اجتماعی <- کمال‌گرایی
رد			۱/۷۳۰	۰/۰۸۳	کمال‌گرایی <- بزرگ‌منشانه
تایید	+	۰/۲۹۶	۱۴/۰۳۶	۰/۴۹۶	کمال‌گرایی <- اجتناب اجتماعی
رد			-۰/۸۳۴	۰/۰۴۵	بزرگ‌منشانه <- اجتناب اجتماعی
تایید	+		۴/۹۹۵	۰/۱۴۲	کمال‌گرایی <- اجتناب اجتماعی
رد			۱/۹۱۰	۰/۰۳۰	بزرگ‌منشانه <- کمال‌گرایی
					کمال‌گرایی <- اجتناب اجتماعی

$$|t| > 1/96 \quad P < 0/05, \quad |t| > 2/58 \quad P < 0/01$$

نمودار ۱ مدل تحلیل عاملی تاییدی دو سطحی و معادلات ساختاری را در حالت تخمین ضرایب استاندارد و معناداری نشان می‌دهد. در این مدل متغیر خودشیفتگی مستقل، کمال‌گرایی میانجی و اجتناب اجتماعی وابسته می‌باشد. در این نمودار اعداد و یا ضرایب به دو دسته تقسیم می‌شوند. دسته‌ی اول تحت عنوان معادلات اندازه‌گیری مرتبه دوم هستند که روابط بین متغیر آسیب‌پذیر و ابعاد آن شامل (عزت نفس متوسط، پنهان‌سازی خود، بی‌ارزش‌سازی، خشم محق)، بزرگ‌منشانه (بهره‌کشی، ارتقای خود از طریق فداکاری و خیال‌پردازی بزرگ‌منشانه) و متغیر کمال‌گرایی و ابعاد آن شامل (خوشتن مدار، دیگرمدار و اجتماع مدار) می‌باشند. دسته‌ی دوم معادلات ساختاری هستند که روابط بین متغیرهای اصلی (خودشیفتگی، کمال‌گرایی و اجتناب اجتماعی) تحقیق می‌باشند و برای آزمون فرضیات استفاده می‌شوند. به این ضرایب اصطلاحاً ضرایب مسیر^۱ گفته می‌شود. تمامی مقادیر بارهای عاملی مرتبه دوم و معادلات ساختاری با استفاده از آماره t آزمون می‌شوند. مقادیر آماره t درون پرانتز نوشته شده‌اند. بر طبق این مدل، ضریب مسیر و بار عاملی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار می‌باشد اگر مقدار آماره t از ۱/۹۶ بیشتر باشد. تمامی بارهای عاملی در سطح اطمینان ۹۹٪ معنادار شده‌اند.

^۱ Path coefficient

در جدول شماره ۲ جهت رابطه متغیرهای مورد بررسی در پژوهش به همراه ضرایب مسیر و ضرایب تعیین نمایش داده شده‌اند. همانطور که مشاهده میشود هر سه فرضیه اصلی تحقیق تایید شده‌اند.

بحث و نتیجه گیری

اجتناب اجتماعی^۱ تمایل به اجتناب از تعاملات و اطلاعات اجتماعی است و با ترس از ارزیابی منفی همبستگی بالایی دارد (۱) اجتناب اجتماعی مولفه شناختی هراس اجتماعی^۲ است. براساس ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری انجمن روانپزشکی آمریکا^۳ (۲۰۱۳) هراس اجتماعی با ترس آشکار از یک یا چند موقعیت اجتماعی مثل مکالمه با افراد غیر آشنا یا رفتن به مهمانی و یا در هنگام انجام فعالیت‌های اجرایی مثل سخنرانی کردن که فرد با دیگران مواجه می‌شود و امکان دارد که مورد ارزیابی و واری آن‌ها قرار بگیرد مشخص می‌شود.

پژوهش حاضر در راستای بررسی و تفکیک بیشتر دو بعد خودشیفتگی اولین مطالعه‌ای بود که با هدف بررسی نقش میانجی کمالگرایی در رابطه خودشیفتگی آسیب‌پذیر با اجتناب اجتماعی صورت گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که خودشیفتگی آسیب‌پذیر با کمالگرایی رابطه مستقیم دارد و در مقابل آن خودشیفتگی بزرگمنشانه با کمالگرایی رابطه مستقیم ندارد. این یافته با یافته‌های مطالعات پیشین همسو است (۲۱،۲۲،۲۴).

نتایج همچنین نشان دارد نشان دارد که خودشیفتگی آسیب‌پذیر با اجتناب اجتماعی رابطه مستقیم دارد و خودشیفتگی بزرگمنشانه با اجتناب اجتماعی رابطه مستقیم ندارد. این یافته نیز با تحقیقات پیشین همخوان. همبستگی بالای نمرات افراد خودشیفته آسیب‌پذیر با نمرات بالای استفاده از اینترنت و روابط اینترنتی حاکی از این است که خودشیفته آسیب‌پذیر بخاطر اضطرابی که در روابط اجتماعی خود تجربه می‌کند و بخاطر ترس از طرد شدن در روابط رودررو به اینترنت پناه می‌برد و این

موضوع برای خودشیفته بزرگمنشانه صدق نمی‌کند (۲۶) در بررسی نقش غیرمستقیم کمالگرایی در رابطه بین خودشیفتگی و اجتناب اجتماعی یافته‌ها نشان داد که کمالگرایی تنها با یکی از مولفه‌های خودشیفتگی یعنی خودشیفته آسیب‌پذیر رابطه غیرمستقیم دارد. هیچکدام از مطالعاتی که عنوان شد به نقش میانجی کمالگرایی در رابطه بین خودشیفته آسیب‌پذیر و اجتناب اجتماعی نپرداخته است. به طور کلی از یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که رابطه بین خودشیفتگی آسیب‌پذیر و اجتناب اجتماعی رابطه‌ای خطی نیست و کمالگرایی در این رابطه نقش میانجی دارد. این یافته می‌تواند نگاه افتراقی تری به تشخیص اختلال خودشیفتگی و پر کردن خلا بین تجربه بالینی و مطالعات تجربی در آسیب‌شناسی اختلال شخصیت خودشیفته باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که خوشیفته آسیب‌پذیر به دلیل احساس شرم درونی که تجربه می‌کند تصویری عاری از خطا در اجتماع از خود به نمایش می‌گذارد و به صورت دفاعی نقایص خود را پشت نقابی از دیگران پنهان می‌کند (۲۲). خودشیفته آسیب‌پذیر به دلیل حساسیت بیش از حد نسبت به انتقاد و ارزیابی که از طرف دیگران دارد از تعاملات اجتماعی اجتناب می‌کند. این میل درونی به کامل بودن و داشتن تصویری بدون نقص از منظر عموم و همینطور حساسیت به ارزیابی و انتقاد از مشخصات افراد دارای ویژگی کمالگرایی است. افرادی که ویژگی کمالگرایی دارند از اینکه دیگران توانایی شاسایی نقص‌های آن‌ها را دارند رنج می‌برند. آن‌ها نیاز دارند به اینکه تصویری بدون نقص را از خود در اجتماع به نمایش بگذارند. این اصرار بر کامل بودن مکانیزمی دفاعی در جهت جلوگیری از طرد شدن و کاهش رنج‌های روانی است (۲۱،۳۲) از طرفی حساسیت نسبت به طرد شدن نیز از ویژگی‌های آشکار خودشیفتگی خصوصاً خودشیفته آسیب‌پذیر است (۳۳) اخیراً تحقیقات زیادی در مورد رابطه تنگاتنگ خودشیفتگی و کمالگرایی صورت گرفته است تا جایی که محققان متغیر جدیدی را به نام کمالگرایی خودشیفته‌گونه^۴ پیشنهاد کرده‌اند با توجه پیشینه نظری و همینطور یافته تحقیق

¹ Social Avoidance

² Social phobia

³ DSM-5

⁴ Narcissistic Perfectionism

همچنین با توجه به رویکرد نوین خوشبختی مرضی و پژوهش‌های اندک انجام شده در مورد آن یافته پژوهش تفکیک و تمایز دو بعد متغیر خوشبختی مرضی (بزرگ‌گمشانه و آسیب پذیر) نیز کمک می‌نماید. در سطح عملی از یافته‌های این پژوهش می‌توان در پیشگیری و طرح ریزی درمان این اختلال بهره جست.

از محدودیت‌های این پژوهش انتخاب نمونه دانشجویی و زیرآستانه بالینی^۱ بود. بدین لحاظ در تعمیم یافته‌های این پژوهش به جمعیت بالینی باید محتاط بود. محدودیت دیگر استفاده از مقیاس خود گزارشی در جمع آوری داده‌ها بود که احتمال خطای گزارش دهی را بالا می‌برد. به منظور دست یافتن به نتایج با قابلیت تعمیم پذیری بیشتر استفاده از مصاحبه بالینی جهت غربالگری افراد مبتلا به اختلال شخصیت خودشیفته پیشنهاد می‌شود.

تقدیر و تشکر

از دانشجویان دانشگاه تهران که صمیمانه در این تحقیق شرکت کردند و همچنین از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ایران (دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان) جهت حمایت از اجرای این پژوهش سپاسگزاری می‌شود.

حاضر می‌توان گفت که کمالگرایی در اختلال خودشیفتگی به علت مخفی کردن خودانگاره ناقص باعث اجتناب و انزوای اجتماعی می‌شود. از آنجایی که پژوهشگران اتفاق نظر دارند که هدف قرار دادن کمالگرایی در درمان می‌تواند بسیاری از اختلالات روانی را بهبود ببخشد (۳۴) این یافته می‌تواند در درمان افراد مبتلا به خودشیفتگی آسیب پذیر، یا در افرادی که به طور نوسانی هردوتیپ خودشیفتگی را دارند و یا افراد دارای رگه‌های خودشیفتگی از نوع آسیب پذیر کمک نماید. برخلاف خودشیفته آسیب پذیر که ترجیح می‌دهد خودش را پنهان کند، خودشیفته بزرگ‌گمشانه به دنبال داشتن ارتباطات اجتماعی می‌گردد و به نظر می‌رسد که به تعاملات اجتماعی علاقه داشته باشد، اضطراب کمی را تجربه می‌کند و در روابط اجتماعی نیز از استراتژی‌های ارتقای خود استفاده می‌کند. یافته‌های این پژوهش همچنین این موضوع را تایید می‌کند که خودشیفته آسیب‌پذیر بیشتر از نوع دیگر رنج می‌کشد، از حداقل مهارت‌های مقابله‌ای برخوردار است و هم ابتدایی زیادی را با با افسردگی اساسی و اضطراب فراگیر دارد (۱۲) برای خودشیفته آسیب پذیر حساسیت مزمن و ناامیدی ناشی از برآورده نشدن انتظاراتی که خود را برای آن محق می‌دانند آنقدر غیر قابل تحمل است که اجتناب از روابط اجتماعی و دوری‌گزینی را برای حفظ عزت نفس خود انتخاب می‌کنند. به علاوه تجاربی که افراد خودشیفته از نوع آسیب پذیر از روابط اجتماعی شان دارند نشان می‌دهد که نوع آسیب پذیر نوع ناسازگارانه تری از خودشیفتگی است (۲۶).

به طور کلی یافته‌های این پژوهش نشان داد که رابطه خودشیفتگی از نوع آسیب پذیر با اجتناب اجتماعی رابطه‌ای خطی نیست و سازه کمالگرایی در این بین نقش میانجی را ایفا می‌کند. این یافته می‌تواند نگاه افتراقی تری به تشخیص آسیب شناسی اختلال شخصیت خودشیفتگی باشد و درد و سطح نظری و عملی می‌تواند کاربرد داشته باشد. در سطح نظری این نتیجه می‌تواند پیچیدگی سازه خودشیفتگی را نشان بدهد و موجب حساسیت محققان در زمینه یافتن متغیرهای شخصیتی دیگری بشود که بر پیچیدگی اختلال شخصیت خودشیفتگی می‌افزایند.

¹ Subclinical

References:

1. Wright DB, Busnello RHD, Buratto LG, Stein LM. Are valence and Social Avoidance Associated with Memory Conformity Effect? *Acta Psychol (Amst)*; 2012: 141: 78-85.
2. Asher M, Asnaani A, Aderka IM. Gender Differences in Social Anxiety Disorder: A Review. *Clin Psychol Rev. [Internet]*.2017;56: (1-12)
3. Miers AC, Blote AW, Heyne DA, Westeberg PM. Developmental Pathways of Social Avoidance Across Adolescence: the role of social anxiety and negative cognition. *J Anxiety Disord.* 2014 Dec;28(8):787-94
4. Wright AGC, Edershire EA. Issues resolved and unresolved in pathological narcissism. *Curr Opin Psychol [Internet]*. 2018; 21:74-79.
5. Miller JD, Lynam DR, Hyatt CS, Campbell WK. Controversies in Narcissism. *Annu Rev Clin Psychol.* 2017; (13): 291-315.
6. Pincus AL, Cain NM, Wright AGC. Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability in psychotherapy. *Personal Disord [Internet]*. 2014;5(4):439-443.
7. Schoenleber M, Sadeh N, Verona E. Parallel syndromes: Two dimensions of narcissism and the facets of psychopathic personality in criminally involved individuals. *Personal Disord [Internet]*. 2011; 2(2):113-127
8. Wink P. Two faces of narcissism. *J Pers Soc Psychol.* 1991; 61(4): 590-597.
9. Ronningstam E. Narcissistic personality disorder: Facing DSM-V. *Psychiatr Ann [Internet]*. 2009; 39(3):111-121.
10. Miller JD, Widiger TA, Campbell WK. Narcissistic personality disorder and the DSM-V. *J Abnorm Psychol [Internet]*. 2010; 119(4):640-649
11. Ronningstam, E. Narcissistic personality disorder: A current review. *Curr Psychiatry Rep [Internet]*. 2010; 12(1):68-75
12. Russ E, Shedler J, Bradley R, Westen D. Refining the construct of narcissistic personality disorder: Diagnostic criteria and subtypes. *Am J Psychiatry [Internet]*. 2008;165(11):1473-1481.
13. Miller JD, Gentile B, Wilson L, Campbell WK. Grandios and vulnerable narcissism and the DSM-5 pathological personality trait model. *J Pers Assess [Internet]*. 2013; 95(3):284- 290.
14. Ronningstam E. Narcissistic personality disorder in DSM-V: In support of retaining a significant diagnosis. *J Pers Disord [Internet]*. 2011; 25(2):248-259
15. Pincus AL. Some Comments on Nomology, Diagnostic Process and, Narcissistic Personality Disorder in the DSM-5 Proposal for Personality and Personality Disorders. *Personal Disord.* 2011 Jan;2(1):41-53
16. Miller JD, Hoffman BJ, Gaughan ET, Gentile B, Maples J, Campbell W K. Grandios and Vulnerable Narcissism: A Nomological Network Analysis. *J Pers [Internet]*. 2011; 79(5):1014-1042.
17. Pincus AL, Ansell EB, Pimentel CA, Cain NM, Wright AGC, Levy KN. Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychol Assess [Internet]*. 2009; 21(3): 365-379.
18. Fatfouta R. To be alone or not to be alone? Facets of Narcissism and Preference for Solitude. *Pers*
19. Ellison WD, Levy KN, Cain NM, Ansell EB, Pincus AL. The impact of pathological narcissism on psychotherapy utilization, initial symptom severity, and early-treatment symptom change: A naturalistic investigation. *J Pers Assess [Internet]*. 2013; 95(3):291-300
20. Flett GL, Hewitt P L. Measures of Perfectionism. In: Boyle GJ, Saklofske DH, Matthews G. **editors**. *Measures of personality and social psychological constructs.* San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press:2015. p. 595-618.
21. Hewitt, P. L., Flett, G. L., Sherry, S. B., Habke, M., Parkin, M., Lam, R. W., et al. (2003). The Interpersonal Expression of Perfection: Perfectionistic Self-presentation and Psychological Distress. *J Pers Soc Psychol.* 2003 Jun;84(6):1303-25.[
22. Smith MM, Sherry SB, Chen S, Saklofske D H, Flett GL. Perfectionism and narcissism: A meta-analytic review. *J Res Pers [Internet]*. 2016; 64(10):90-101
23. Hewitt PL, Flett GL, Turnbull-Donovan W. Perfectionism and Suicide Potential. *Br J Clin Psychol.* 1992; 31(2):181-190
24. Sherry SB, Gralnick TM, Hewitt PL, Sherry DL, Flett GL. Perfectionism and narcissism: Testing Unique Relationships and Gender Differences. *Pers Individ Dif.* 2014; (61, 62): 52-56.
25. Stoeber J, Sherry SB, Nealis LJ. Multidimensional Perfectionism and Narcissism: Grandiose or vulnerable? *Pers Individ Dif.* 2015;80:85-90.
26. Ksinan AJ, Vazsonyi AT. Narcissism, Internet, and social relations: A study of two tales. *Pers Individ Dif.* 2016; 94: 118-123.
27. Schoenleber M, Roche M J, Wetzel E, Pincus AL, Roberts BW. Development of a brief version of the pathological narcissism inventory. *Psychol Assess.* 2015; 27(4):1520-1526.
28. Hewitt PL, Flett GL, Turnbull-Donovan W, Mikail SF. The Multidimensional Perfectionism Scale: Reliability, validity, and psychometric properties in a psychiatric sample.

- Psychol Assess. 1991;(3): 464-468. [29]. Besharat M. [exploratory analysis of relationship between Perfectionism and character (Persian)]. *Studies in Education and Psychology*, 2005;(1): 81-96.
29. Connor KM, Davidson JR, Churchill LE, Sherweed A, Foa EB. Psychometric Properties of the Social Phobia Inventory (SPIN). *Br J Psychiatry*. 2000; 176:379-86.
30. Hassanvand Amouzadeh M. [Validity and Reliability of Social Phobia Inventory in Students with Social Anxiety(persian)]. *J Mazandaran Univ Med Sci*. 2016; 26 (139) :166-177.
31. Dickinson KA, Pincus AL. Interpersonal Analysis of Grandiose and Vulnerable narcissism. *J Pers Disord* [Internet]. 2003; 17(3): 188-207.
32. Cain NM, Pincus AL, Ansell EB. Narcissism at the crossroads: Phenotypic description of pathological narcissism across 29:61-71 clinical theory, social/personality psychology, and psychiatric diagnosis. *Clin Psychol Rev* [Internet]. 2008; 28(4):638-656
33. Levinson CA, Rodebaugh TL, Shumaker EA, Menatti AR, Weeks JW, White EK, Heimberg RG, Warren CS, Blanco C, Schneier F, Liebowitz MR. Perfectionism matters for clinical perfectionism and social anxiety. *J Anxiety Disord*. 2015;

Original Article

The investigation of the mediating role of Perfectionism between Narcissism, and Social Avoidance

Received: 06/12/2018 - Accepted: 20/02/2019

Fatemeh Hassanzadeh^{1*}
Aliasghar Asghar Nejad Farid²

¹ MA in Clinical psychology, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

² PhD in Psychology, Associate Professor of Clinical Psychology, Faculty of Behavioral Sciences and Mental Health, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Email: Fah.hassanzadeh@gmail.com

Abstract

Introduction: The aim of this study is to investigate the mediating role of Perfectionism between two types of Narcissism (Grandiose and Vulnerable) and Social Avoidance.

Materials & Methods: The study was cross-sectional and correlational. The sample consisted of 400 students who were selected by available and non-random method.

Participants completed the Social Phobia Scale (Connor et al, 2000), the Brief version of Pathological Narcissism (Schoenleber et al, 2015) and the Multidimensional Perfectionism Scale (Hewitt and Flett, 1991). Data were analyzed through Structural Equation Models (SEM) method and by SMARTPLS software version 2.

Results: Results showed that perfectionism has the mediating role between vulnerable narcissism and social avoidance. So that people with vulnerable narcissism with perfectionism characteristics also show more social avoidance.

Conclusion: In some cases, social avoidance may come with vulnerable narcissistic traits and understanding the narcissistic personality traits helps with treatment of the chronic symptoms of social avoidance.

Key words: Social Avoidance, Vulnerable Narcissism, Perfectionism